

CES-märkningen i Älviken 10-års jubilerar!

Roger Mellroth & Thord Fransson

CES i Älviken

När vi började märkningen i Älviken 1997 hade vi ingen aning om vad det skulle ge. Flera andra områden diskuterades men logistiskt var Älviken det bästa alternativet. Vi hade efter första säsongen heller ingen aning om vad som var en normal fångst för lokalen. Vi utgick från att det vi just upplevt var normalt. Efter 10 år kan vi säga att det var det inte!

Första året fångade vi 324 fåglar. Av dessa var 141 adulta och 63 sävsparvar. Motsvarande snitt för 10 års fångst är 268 fåglar och adulternas snitt ligger på 112. Sävsparv har aldrig överstigit fångsten under första året och efter 10 år är snittet 17 fångade per år.

Under de första åren märkte vi med 8 nät. Nätområdet var något mer utdraget än dagens. Några problem vi efterhand upptäckte var att växtligheten sköt i höjden å det gruvligaste och att Elverket därför tvingades röja bland våra buskar för att klara elledningarna som löper över området. Ett annat problem är vattenreglering i sjön. Vattennivån har växlat friskt och under stundom gjort märkningen mer än vådlig. Efterhand fick vi lov att bygga spänger, som mer ser ut som bryggor, för att kunna ha näten uppe mellan maj och augusti.

CES i Sverige

Sett över en längre tid tycks en lång rad arter minska och detta gäller både flyttfåglar och stannfåglar. Framtida fångst är därför viktig för att bevaka hur tendensen fortskrider. Det allmänna resultatet för Sverige som helhet visar dock att 2006 var en ganska bra häcknings-säsong med högre andel ungfåglar än de närmast föregående åren för en rad arter, bl a rörsångare, trädgårdssångare, lövsångare och sävsparv.

CES 2006

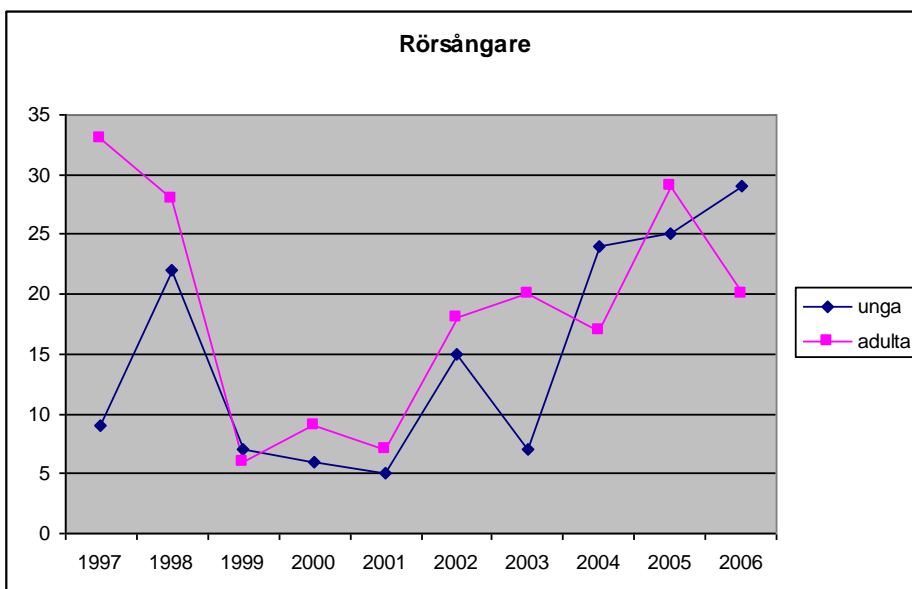
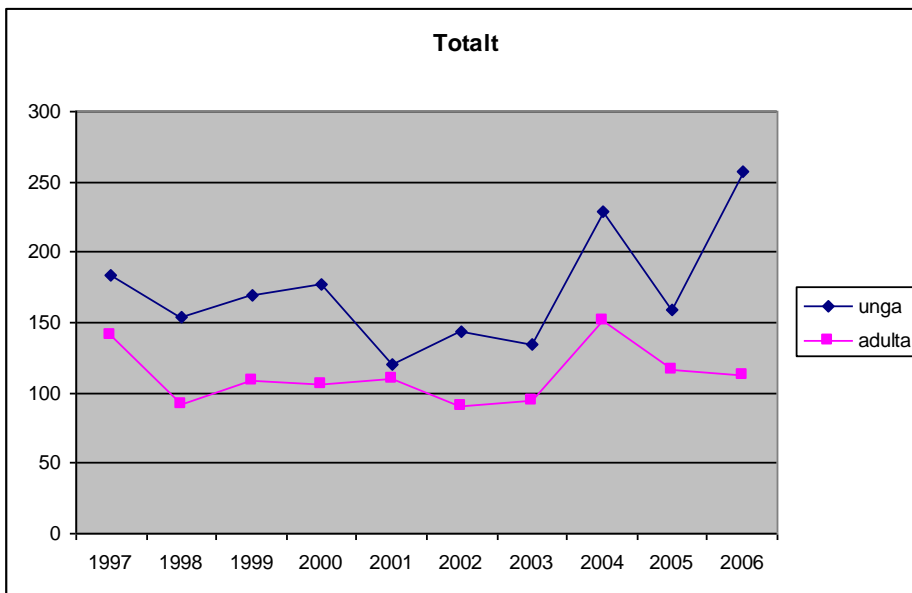
Året var det till antal näst bästa sedan starten. Aldrig har så många ungfåglar fångats, vilket överensstämmer väl med det samlade resultatet från Sverige. Arter med bra fångstsiffror var bl a sävsångare, rörsångare, trädgårdssångare, svarthätta, lövsångare, blåmes och rosenfink. Arter med vikande siffror var bl a koltrast (5 fångade jmf med medelvärdet 12) och talgoxe (15 mot 19). Antal kontroller från tidigare år uppgick till 26 och detta är det näst högsta antal som kontrollerats (2004 kontrollerades 28 fåglar). Roliga kontroller var två gamla näktergalar (fem resp sju år gamla) och en törnsångare (fem år gammal).

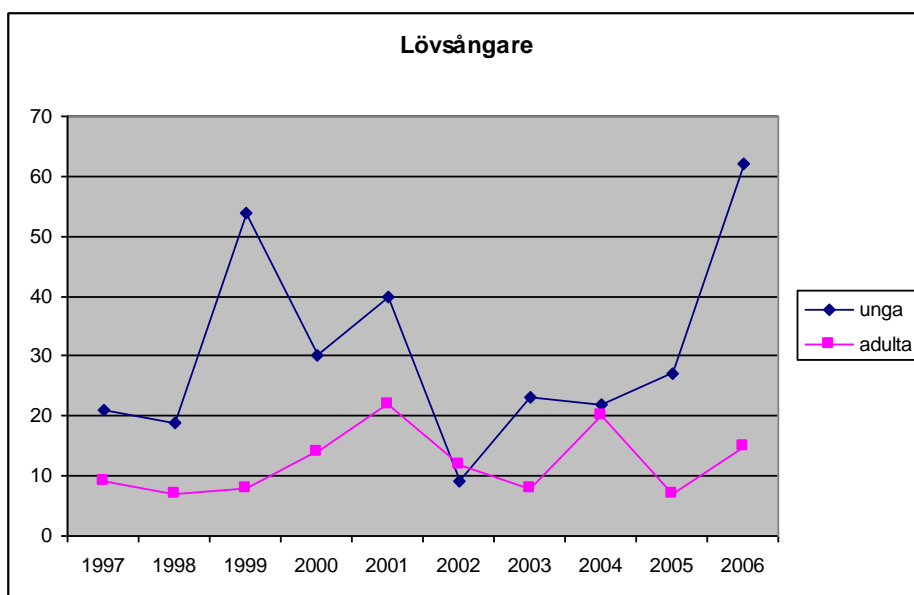
Utvecklingstendenser 1997-2006

år	ad	juv	Totalt	kont	ad+kont	%ad
1997	141	183	324		141	43,5%
1998	76	154	230	16	92	37,4%
1999	94	170	264	14	108	38,8%
2000	89	177	266	17	106	37,5%
2001	93	120	213	17	110	47,8%
2002	82	144	226	9	91	38,7%
2003	76	134	210	18	94	41,2%
2004	123	229	352	28	151	39,7%
2005	95	159	254	21	116	42,2%
2006	86	257	343	26	112	30,4%
summa	955	1727	2682	166	1121	39,8%
snitt	95,5	172,7	268,2	18,4	112,1	39,8%

Antalet adulta fåglar är hyggligt konstant över åren med en topp startåret 1997 och en annan topp 2004, medan ungfåglarnas antal varierar mer per år med bottennotering åren 2001-2003 och en topp 2006. Att enskilda arter kan växla i fångsten mellan åren har redovisats i tidigare nummer av NOF-rapporten som för ex. blåmes och talgoxe men någon entydig tendens har vi inte kunnat se för hela tidsperioden. Delvis kan det bero på de anpassningar vi behövt göra med fångsplatserna, men det kan också vara ett resultat av att det på en enstaka märkplats blir för få individer för vissa arter. Vår märkplats är ändå en viktig del av CES i landet och antalet fångade fåglar per år vid Älviken utgör ca 6% av projektets fåglar och antalsmässigt är vi på den övre tredjedelen bland märkplatserna.

Fångstkurvan för två olika arter kan se väldigt olika ut. Nedan redovisas fångsten av rörsångare och lövsångare som antalsmässigt utgör en betydande del av fångsten. För rörsångare fångar vi många år fler adulta än ungfåglar medan det är tvärt om för lövsångaren. För rörsångare samvarierade unga och gamla mer och båda hade en svacka åren 1999-2001 medan utveckling därefter ser positiv ut. Samtidigt med rörsångarens sämre år hade istället lövsångaren flera av sina bättre år, i vart fall vad gäller ungfågelfångsten.

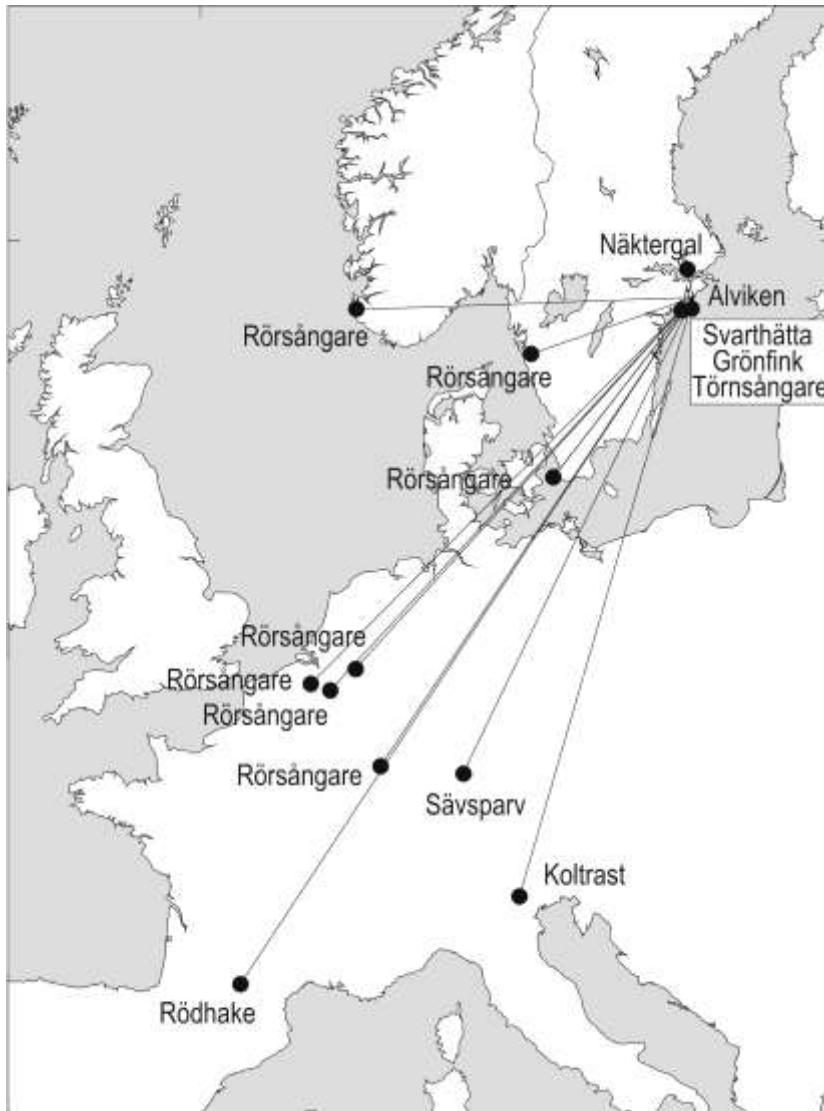
Kontroller

När man märkt ett antal år börjar det dyka upp fåglar i näten som vi haft i våra händer tidigare. Gamla bekanta kan man säga. Dessa är extra roliga att få in eftersom de har en svindlande historia att berätta – det är bara för oss att lära oss lyssna. Överlevnaden för en ungfågel till efterföljande år brukar sägas vara ungefär 25-30 %. Under det 1:a året dör alltså tre av fyra! Efter det första året kommer erfarenheten in, siffrorna blir lite mer omvända och ca 50 % överlever varje år innan åldern börjar ta ut sin rätt. Hur gammal blir då de fåglar vi hanterar?

Åldersrekorden i Sverige är t ex för blåmes – 8½ år, lövsångare – nästan 8 år, näktergal – 8 år och för koltrast – 15 år. I Älviken har vi nu gjort 166 mellanårskontroller. Äldst är en näktergal som märktes i maj 2000 och nu kontrollerades år 2006 som sju år gammal. Dyker den upp 2007 kommer den att vara den näst äldsta kända i Sverige. Just nu ligger den på delad tredjeplats. Bland övriga kontroller finns en sävsparv som kontrollerades minst sex år gammal samt en näktergal och en törnsångare som var fem år gamla när de kontrollerades.

Återfynd

Märkningen i Älviken har hittills resulterat i 13 återfynd, varav sju rapporterats i utlandet (se karta). De mest avlägsna återfynden är en rödhake i Frankrike och en koltrast i Italien. Vi har dessutom kontrollerat åtta fåglar märkta på andra platser, varav tre rörsångare. En rörsångare märkt i Belgien kontrollerades 1998, en annan märkt vid Falsterbo kontrollerades 2003 och en tredje märkt vid Röda Grind, Kungälv och kontrollerades 1998. En törnsångare märkt på Hartsö-Enskär och en grönfink märkt på Landsort har också kontrollerats. Fågelstationen på Landsort har också kontrollerat en svarthätta drygt tre veckor efter att den märktes i Älviken 2003. Rörsångaren som återfunnits i Norge är lite märklig då den märktes som ungfågel den 29 juli 2006 och kontrollerades 12 dagar senare i sydvästligaste Norge!

Personal

Ett syfte med märkningen, utöver att bidra till att bevaka utvecklingstendenser hos våra bevingade vänner, är att bjuda Nynäshamnsornitologerna på ytterligare en variant att njuta fåglar i ringmärkningens form med allt vad det innebär. Vi tackar alla som bidragit och hoppas att få fortsatt välbehövlig assistans under kommande säsonger.